

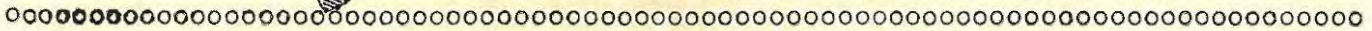
DE

Nijdamstra

TYNCE

MAANBLAD
VOOR DE GESLACHTEN NYDAM
NIEUWDAM, VLEER en WYNIA.

ORGAAN VAN DE FAMILIEVERENIGING NIJDAMSTRA.

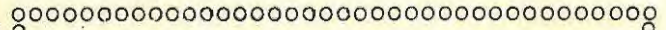
DE WYNIA'S BEHOREN TOT HET NIJDAMSTRA GESLACHT.

WILLEM WILLEMS DE
OUDE STAMVADER VAN
90% DER WYNIA's en
WYNJA's.

De Wynia's behoren bij ons ! Zie hier het grote nieuws waar we het verenigingsjaar 1953 mee beginnen. Op Donderdag 5 Januari j.l. mocht het onze genealoog W.Tsj.Vleer gelukken door zijn onderzoekingen het bewijs hiervoor te leveren.

Slechts de Wynia's uit Oppenhuizen zijn geen rechtstreekse nakomelingen van Willem Willems de Oude. Zij stammen, zoals trouwens alle Wynia's in vrouwelijke lijn af van het echtpaar PIER HANZES en WYPKIEN JARICHS, echtelieden in de 17e eeuw op de boerderij Wynia-state te Idzega. Vandaar ook bij hen de naam Wynia.

Voor de andere Wynia's ziet de afstamming vanaf Willem Willems de Oude er als volgt uit:
(zie pag. 2)

WELKOM WYNIA's

Wij lezen in dit nummer het grote nieuws, "De Wynia's behoren tot het Nijdamstra geslacht".

Als voorzitter van de familievereniging Nijdamstra roep ik U een hartelijk welkom toe.

Kom onze gelederen versterken !! Laat ons het grootse werk tot een goed einde brengen, ons voor- en nageslacht waardig.

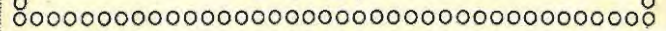
Geeft U op als lid van onze familievereniging en als abonnee op "de Nijdamstra Tynge".

Het lidmaatschap kost U slechts 2 cent per week; een abonnement 12 cent per week, te samen slechts 2 cent per dag.

Wenst U meerdere inlichtingen? Steeds tot Uw dienst !

Met familie-groeten,

T.Nijdam, voorzitter.

- I. WILLEM WILLEMS DE OUDE x ong. 1580 NIESK MELJNERTSDR.
Eigenerfde boer op Nijdamstra-State te Grouw.
- II. WILLEM WILLEMS DE JONGE x ong. 1625 SJOERDJE GERBENS.
Boer op Sijthema-State in de Bird bij Grouw.
- III. SIJE WILLEMS NIJDAM x 29.9.1660 Grouw GERBRECH GERBENS.
Boer te Grouw.
- IV. SYTZE SIJES NIJDAM x ong. 1690 GEISKE FOECKES.
Boer te Irnsum, Oldeboorn en Poppingawier.
- V. FOECKE SYTZES NIJDAM WIEGER SYTZES NIJDAM BREGT SYTZES NIJDAM
x ong. 1715 x ong. 1720 x 12.2.1730
IJMK ROMKES WYNIA. met N.N. te Deersum met
Boer te Poppingawier. CORNELIS JENTJES
Uit dit huwelijk waaruit Sytze waaruit Tjalling
acht kinderen, zich Wiegers en Geiske Cornelis en Luitzen
allen noemende WYNIA, Wiegers. Cornelis Nijdam met tal-
die hieronder volgen: rijk nageslacht te IJlst.
- VIa..... SYTZE FOEKES WYNIA x 7.12.1755 Oosthem GEISKE WIEGERS van Oosthem.
Kinderen: Ruurdje, IJmk, Uilkjen, Romke, IJmk.
- VIb..... ROMKE FOEKES WYNIA, x 12.6.1757 Poppingawier ANTJE FREDERIKS.
x II 8.6.1783 Oudega ANTJE REITZES uit Sneek.
Kinderen: Martentje, Maria, Pier, IJmkje, Frederik en Antje.
- VIc..... MELHERT FOEKES WYNIA, x ong. 1755 VROUKJEN JAKKELES . Woonde te Idzega.
Kinderen: Antje, IJmkje, Froukje, Henke x 26.2.1786 Hendrik Sikkes van
Nijhuizum (kinderen noemen zich Wynia), Foekje, Jakkeltje, Foeke en Jan.
- VId..... GERRIT FOEKES WYNIA, x AKKE DIRKS. Woonden in 1815 te Waaxens.
Uit dit huwelijk een zoon: Foeke.
- VIe..... SYBREN FOEKES WYNIA, x AKKE RUURDS. Woonden te Itens.
Kinderen: Geiske, Foekjen, Wijger, Trijntje, Foeke en IJmkjen.
- VIf..... WIEGER FOEKES WYNIA, x 25.4.1784 Scharnegoutum SJOERDJE BAUKES van Bozum.
Nog geen nageslacht van bekend. x II 11.11.1787 Scharnegoutum met KORNELIS-
KE HENDRIKS.
- VIG..... WIJPKJEN FOEKES WYNIA x I JAN GABES . Woonden te Wolsum.
x II 16.5.1773 Hijdaard met JORIS SAKES.
Kinderen: (noemen zich allen Wynia).
Wijbrig, Gabe, Foeke, IJmkje, Ulbe, Pier en Jouke.
IJmke huwde met Sjerp Wynses, de kinderen hiervan noemden zich ook Wynia.
- VIIh..... ANTJE FOEKES WYNIA, x I KLAAS KLAZES.
x II 23.2.1780 Terzool ANNE HOITES NIJDAM v. Oldeboorn.

Dit is een kort en onvolledig overzicht van de Wynia-Nijdam afstamming. In 1811 en ook nog daarna werd de naam ook wel WYNJA, WIJNJA of WINIA geschreven. Deze verschillende schrijfwijzen zijn van geen enkele betekenis voor de afstamming. In de 8 ste generatie treffen we dan o.a. de volgende huwelijken aan:

- Broderik Piers Wynia x 1841 Sjoukje Reinders Elsinga.
- Silke Hendriks Wynia x 1814 Uilkjen Pieters Zijlstra.
- Meindert Sikkes Wynia x 1816 Antje Sanes Gaastra.
- Meinort Jans Wynia x I Sytske, II Antje Harmens van Dijk.
- Douwe Jans Wynia x 1815 Aagje Fockes Wynia.
- Jan Fockes Wynia x 1819 Gertrig Ulbes Andela.
- Jan Sjerps Wynia x 1815 Lutske Jans Bakker.
- Joris Ulbes Wynia x 1828 Baukje Jetzes Schaafsma.
- Meindert Theunis Wynia x 1805 Akke Fockes Wynia.
- Lieuwe Herres Wynia x 1812 Geiske Fockes Wynia.
- Jan Joukes Wynia x 1815 Gerritje Aukes Abma .

Deze afstamming toont aan, dat vele Wynia's eerder het recht hebben zich Nijdam te noemen dan vele Nijdam's, daar zij in mannelijke lijn afstammen van Willem Willems de Oude en vele Nijdam's, waaronder zelfs bijna alle bestuursleden, juist in vrouwelijke lijn.

Het aantal Wynia-gezinnen in Nederland bedraagt ongeveer 250. Ongeveer een zelfde aantal huisvaders is met een Wynia of Wynja gehuwd.

De meeste leden van de familie wonen in de omgeving van Franeker, Wommels, Bolsward, Oppenhuizen en Lemsterland.

Alle adressen van de persoonsbewijsduplicaten uit 1941 werden reeds overgenomen. Zeer treffend was het, dat zoveel Wynia's, volgens de pasfoto's, op elkaar gelijken. Drie typen zijn te onderscheiden, o.a. een licht-blond type, met een echt Fries uiterlijk, met vooral veel gezichtsgelijkenissen bij jonge vrouwen en meisjes. Een tweede type was vooral bij de mannen kenbaar: donker-blond, lang nogal baardig gezicht, met opvallend veel dragers van een kleine snor. Een derde type was van het donkere zuid-Friese uiterlijk. Ook hier was bij de vrouwen de gelijkenis weer treffend.

Overigens treden ook de Wynia's, zoals de Nijdam's, niet op de voorgrond in het openbare leven. Het aantal intellectuelen is gering. Boeren en middenstanders zijn er des te meer.

De namen Foeke, Ulbe, Jan en Gabe komen nog zeer veel voor. Bij de Oppenhuisters is de naam Gerben overheersend.

Twee Wynia's bleken gehuwd te zijn met een Nijdam, waaronder ook ons lid D.S.

Nijdam te Oosthem.

Dit is het voorlopige resultaat van de eerste onderzoekingen. Het is een goed begin, want vele Wynia's zullen zich door deze resultaten aangetrokken voelen tot de Nijdamstra-familie.

Ook de Wynia's, die niet van Foeke Sytzes afstammen, horen in onze vereniging, want het gehele geslacht is nauw verbonden aan de Nijdam's. Het zou ook al te dwaas zijn om de ene Wynia wel op te nemen en de andere niet. De afstamming van de Oppenhuisters zullen we t.z.t. ook publiceren.

oo

DE OUDSTE FAMILIE -
ADVERTENTIE WYNIA .

Mijn veel geliefde man, FOEKE JANS WYNIA is niet meer ! - Een ziekte van ruim negen dagen maakte een einde aan zijn, voor mij, zoo dierbaar leven, in den ouderdom van bijna 69 jaren, en na eene genoegelijke echtvereeniging van circa 42 jaren, Gode in dezen weg te zwijgen is pligt, maar genade heb ik noodig om dat te beoefenen.
Burgwerd,
den 20 Januarij 1826.

B.A.HOEKSTRA

Wed. Foeke J.Wynia.

P.S. Deze dienende tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

IN NIJDAMSTRA ZIJN WIJ EEN.

ONZE NIJDAMSTRA - TYNGE.

Jarenlang heeft iemand last van een pijnlijke plek in z'n lichaam. Hij is van de ene dokter naar de andere gegaan. Telkens kreeg hij een geneesmiddel. Soms scheen het te helpen, maar na een paar maanden: daar had je dat ellendige gevoel weer

Hu heeft hij onlangs nog eens weer een andere dokter bezocht, een veelbesproken specialist.

Het wonder is gebeurd. Na een paar weken al was de pijn weggetrokken.

Zo ging het mij met de Nijdamstra Tyngge. Het blad moest een grondige verandering ondergaan. Het was een pijnlijke plek in de vereniging.

Een bijzonder artikel scheen soms te helpen, maar ach, de pijn kwam terug. Totdat..... een algehele vernieuwing werkelijkheid wordt. De Tyngge ondergaat een grondige vernieuwing.

Als speciale stukken kunnen worden tegemoet gezien:

"De Watervloed van 1825"; "De veepest van 1745"; "De herberg aan de Oude Schouw"; "Het klooster Groenedijk bij Sneek"; "Families rondom het Patersvoldse Meer"; De afstamming van Willem Jelmers en Gerbrech Sybes"; "Hoe komen de kinderen aan hun naam?"; "Welke Nederlanders zijn het langst"; "Blauwe en Bruine ogen"; "Boerderijtypes"; "Oude krantenberichten"; "GESPREKKEN MET FAMILIELEDEN"; foto's enz. enz.

En nog is alles niet gezegd.

Heb ik U nieuwsgierig gemaakt?

De werkelijkheid zal de verwachting verre overtreffen. U zult de Tyngge lezen en herlezen.

En gij, geachte leden, die nog niet op ons prachtig familieblad geabonneerd zijt, geeft U thans onverwijld op als abonnee. Het abonnement kost U slechts 12 cent per week. Het het lidmaatschap onzer vereniging is het slechts twee cent per dag.

Ik verwacht een briefkaartje.

T.Nijdam, voorzitter.

GEEN ACHT, MAAR MAANDELIJKS TIEN OF TWAALF PAGINA'S ZAL DE TYNGE BEVATTEN EN BOVENDIEN VERSCHIJNEN NOG DE STAMBOOM-UITGAVEN.

ONS EERSTE WYNIA - LID TOEGETREDEN.

Als eerste Wynia-lid en abonne is togetreden lid nr. 328

H. L. K r u i m e l

Conservator van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's Gravenhage.

De heer Kruimel heeft zeer veel gegevens over het geslacht Wynia verzameld en zich bereid verklaard deze uit te wisselen met de gegevens waarover de vereniging beschikt.

Ook heeft de heer Kruimel toegezegd in ons blad een artikel over de Wynia's te zullen publiceren.

Wij heten de heer Kruimel van harte welkom als lid van Nijdamstra en hopen dat zijn voorbeeld door velen gevolgd mag worden.

NIEUWE LEDEN.

- 328. H.L.Kruimel, Zoutmanstr. 63b, Den Haag.
- 329. Joh. Nijdam, Rijnstraat 32 b, Groningen.
- 330. Mevr.G.de Vries-Nijdam, A.P.Fokkerstraat 47, Groningen.
- 331. Mevr.D.Tholen-Dijk, Coehoorsingel 19, Groningen.
- 332. Mevr.G.Pieterman-Dijk, Hoofdstraat A 61, Uithuizen.
- 333. Mevr.G.Heins-Smid, Voorstreek 45, Leeuwarden.
- 334. Mevr.Wed.W.Ijkema-Nijdam, Kerkstraat 47, Oldeboorn.
- 335. G.van Essen, veehouder, Marssum.
- 336. Mevr.van Essen, idem.
- 337. Mej. IJ.B.Kaptein, Trompenburgstr. 125', Amsterdam.
- 338. Mej.B.IJ.Kaptein, Hyacinthstr. 6, Wassenaar.
- 339. Mej.J.O.H.Kaptein, Overtoom 283, Amsterdam.

CONTACTAVOND IN LEEUWARDEN GOED GESLAGD.

Op Woensdag 10 December hield de afd. Friesland-Noord van de familievereniging "Nijdamstra" in één der zalen van Hotel "de Groene Weide" te Leeuwarden, waarop de familievlag vrolijk wapperde, een zeer geslaagde contactavond.

Nadat de bijeenkomst door de afdelingsvoorzitter, de heer S.Nijdam, was geopend, werd gezamenlijk het Nijdamstralied gezongen.

De als gast aanwezige voorzitter van het hoofdbestuur, de heer T.Nijdam, sprak de aanwezigen toe en zette nog eens de doelstellingen en plannen der vereniging uiteen. Het aankweken van familie- en burgerzin werd door hem nog eens extra onderstreept.

Hierop volgde een geanimeerde gedachtenwisseling, die werd afgewisseld door voortreffelijke muziek, zang en voordrachten, door verschillende aanwezigen ten beste gegeven. Enige attracties verhoogden nog de gezelligheid.

Om 12 uur sloot de afdelingsvoorzitter deze zeer geslaagde en uitermate gezellige bijeenkomst, nadat met algemene instemming was besloten, in Maart a.s. wederom een soortgelijke bijeenkomst te organiseren.

oooooooooooooooooooo

OPROEP.

Er heeft zich tot mijn spijt niemand gemeld voor de genealogische werkzaamheden in de Rijksarchieven te Groningen en Leeuwarden. Het gevolg is, dat ik dit thans allemaal zelf moet doen, waarmee ongeveer 10 dagen extra werk gemoeid zijn.

Daarom zou ik gaarne op andere wijze ontlast worden van enige werkzaamheden, die ook een ander lid even goed kan verrichten. Het betreft n.l. de verzending van "de Nijdamstra Tyngje" en mogelijk straks het inplakken van foto's. Hier is ongeveer 6 à 8 uren per maand mee gemoeid. Het is heel eenvoudig werk,

ONZE ERELIJST.

Na de laatste vermelding van de Erelijst, kwamen in 1952 nog aan vrijwillige bijdragen binnen:

Mevr.E.L.C.Pfaeltzer-Janssen,	
Hilversum	f. 3.-
J.S.Nijdam, Teerens.....	f. 1.-
Ir.A.Janssen, Amsterdam.....	f. 3.-
Mevr.A.Dilkerboom-Nijdam, Oude-	
haske.....	f. 3.-
H.C.Nijdam, Nieuwebrug.....	f. 5.-
W.P.Nijdam, Rauwerd.....	f. 2.-
A.Brinks, Belde.....	f. 20.-
Mevr.Wed.U.Nijdam, Eelde.....	f. 10.-
Mej.L.Bauchhenss, Amsterdam...	f. 1.-
Mevr.M.Nijdam-Nijholt, Leeuwardenf.	1.-
G.Nijdam, Willemstad.....	f. 3.-
Mevr.E.Nijdam-de Rook, Scheve-	
ningen.....	f. 2.50
Mej.IJ.Nijdam, Leeuwarden.....	f. 1.-
Mevr.Wed.A.Keizer-Nijdam,	
Groningen.....	f. 0.50
Mevr.O.Kaptein-Vleer, Apeldoornf.	6.-
<hr/>	
Totaal.....	f.52.-
vorige opgave	f.52.-
<hr/>	
over 1952 aan vrijwillige	
bijdragen.....	f.104.-

EEN GOED VOORBEELD DOET GOED VOLGEN !!!!!!!

De afdelingen worden beleefd verzocht de gemaakte onkosten over 1952 vóór 10 Februari a.s. te willen declareren bij de Penningmeester, opdat het boekjaar 1952 kan worden afgesloten. Een jaarverslag kan dan in de Tyngje van Februari worden opgenomen. Na 10 Februari zullen geen declaraties over 1952 meer worden betaald.

C.vd.Schoot Azn.
Leeuwarderweg 63, Sneek.

hoofdzakelijk bestaande uit bandjes en postzegelsplakken en het schrijven van de adressen. Wie kan dit doen? Bij voorbaat dank! W.Tsj.Vleer.

Fa. G. H. NIJDAM . SCHAATSSEN - EN HOUTWAREN -
 FABRIEK - ORANJEWOUD
 WENST ALLE FAMILIEVERENIGINGSLEDEN EEN GELUKKIG EN VOORSPOE-
 DIG 1953 TOE.

FAMILIEBERICHTEN:

Met grote vreugde en dankbaarheid
 geven de Heer en mevrouw J. WONDER-
 NIJDAM kennis van de geboorte van
 hun zoon

P I E T E R

Bussum, 19 December 1952,
 K.P.C. de Bazelstraat 53,
 Tijd. Ger. Maj. Ziekenhuis.

Heden verblijdde de Heere ons zeer
 met de voorspoedige geboorte van een
 welgeschapen zoon en broertje.

J A N H E N D R I K

H. Nijdam Jr
 G. Nijdam-v.d. Veen
 Tineke
 Harry
 Ina

Groningen, 1e Kerstdag 1952
 Bataviastraat 63
 Tijdelijk: "Huisje Tavenier".

Aan de Ed. Achtb. Heer Burgem. Raster-
 hoff, het Gem. bestuur, de Nijdamstra-
 vereniging, het Stedelijk Muziekcorps
 en allen die de 2e Kerstdag mij tot een
 blijde dag hebben gemaakt, mijn harte-
 lijke dank .

K.P. Nijdam.

H E I N S

URWERKEN -- GOUD EN ZILVER -- OPTIEK
 VOORSTREEK 45 -- TEL. 4381 -- LEEUWARDEN
 VERLEEND AAN DE LEDEN VAN NIJDAMSTRA
 BIJ AANKOOP EN REPARATIES

10% KORTING!

WENST U NAAST UW STAMBOOM NIJDAM,
 WYNIA OF VLEER OOK
 UW KWARTIERSTAAT OF DIE VAN UW
 ECHTGENOOT (E) ?

Deze wordt voor U samengesteld en
 wel voor extra-lage prijs.

W. TSJ. VLEER - "de Swanneblom" - DE KAAK
 post Abbenes.

Heden ging van ons heen, onze Broer,
 Behuwdbroer en Oom

JOHANNES JAN GROENHUIZEN
 in de ouderdom van ruim 88 jaar.
 Sneek, 5 Januari 1953

Oppenhuizerweg 5.

Assens: B.P. NIJDAM-GROENHUIZEN
 H. NIJDAM

Neven en Nichten.

De begrafenis heeft plaats gehad op
 Donderdag 8 Januari j.l.

In de vroege morgen van de 1e
 Kerstdag is in het Rusthuis "Herfst-
 zon" te Bnkhuizen in Jezus ontsla-
 pen, onze geliefde Moeder, Behuwd-,
 Groot - en Overgrootmoeder

JANTJE NIJDAM-WALSWEER

sinds 17 April 1947 Wed. van Linze
 D. Nijdam, in de ouderdom van bijna
 83 jaar.

D. Nijdam
 V. Nijdam-Kort
 G. Nijdam
 A. Nijdam-Hilverda.
 Wed. Nijdam-Schuurman
 Klein en achterklein-
 kinderen.

De begrafenis heeft plaats gehad op
 Maandag 29 Dec. te Andijk op de Ooster-
 begraafplaats.

DE NALATENSCHAP VAN BOTE IDZES NIJDAM (1658-1717)

(vervolg van Jrg. 4 pag. 83.)

Levendige have

Acht koejen die syk geweest sijn 505- . -
 Een rier utsupra 43
 Seventien melke koejen die niet
 syk geweest sijn 572
 Vier rieren utsupra 88
 Een droogh koe en Inter Bul 35
 Een kalf dat syk geweest is 20
 Ses kalvers daaronder een bul
 niet syk geweest 50
 Vier kalvers die aan Sioerd Gabes
 voor de helft voor de tijt van een
 jaar sijn uitgedaan 20- . -

1333- . -

vier peerden
 seven spallingen
 vier schapen
 partij enden en eerken
 Het landt van des sterfhuis
 Saate van nu aff tot de Herfst
 uit vrij van lasten op
 De melk en room in de aarden
 vatten.
 Omtrent een en dertigh koe
 stens hoij in de Schuur 747- . -

Huijsmanne Gereedschap.

2 hoijwagens
 1 jagtwagen
 1 Eerdkarre
 1 Sleetproug
 1 Slead
 1 Barte
 1 Enkelde en dubbelde zijlen
 2 hempen en twee leeren zijbagen
 1 chiese gereid 46- . -
 Eenige helsters
 Twe toomen
 Een trens noch twee dito
 Drie hoofdstallen
 Drie jaaghlijnen
 4 Bijnen en 5 keetens sonder leer
 2 Sweepen
 3 Peerdekappen
 Een zadel
 Een landrolle
 2 pontjers
 1 tijne en touw 10-14-

Een tierne met gladde hoepen
 Ses boornemmers Noch Een
 Vier boitsen en tonnen
 Een koeltrogh
 Drie Buttervierendeels
 Vijff molken tynen
 Twe Drinkvatten
 Keesketels
 Tien eeren emmers
 Een keespars cum annexis
 Een keesvat
 Noch twee dito 108- . -
 Een koob
 Een butteraard
 Vier en dertigh melkaarden
 Een brokaard
 Vier halsjukken
 Een teems
 Acht Harken
 Twe kretten
 Seven furken
 Twe grijpen
 Een Schoffel
 Twe houten Scheppen
 Een beslagen Schep 17- . -

1 lodde
 1 leppe
 1 tuijnklow
 1 modderleijke
 1 Bargehok
 3 Bargetroggen
 Een partij touwen koeklauwen
 Een harspit en hammer
 Een snij seine
 Twe keppel stokken
 Vier heele moolen zeilen
 Twe halve 9- . -
 (wordt vervolgd met goud en zilver)

oooooooooooooooooooo
 COR ESPONDENTIE.

Hartelijk dank voor de vele gegevens
 die betr. de nakomelingen van Willem
 Sytzes te Oldeboorn ontvangen mochten
 worden. Vooral Mevr. de Hartog, fam.
 Nijdam, Emmeoord en de heer Nijdam te
 Rauwerd hiervoor speciale dank.

W. Tsj. Vleer
 ooooooooooooooooooooo

oo
EERT UW VADER EN UW MOEDER.
oo

andere plaatsen op onze aarde. Slechts daar waar de overbeschaving de mens in de macht heeft, is er

Nog altijd doet voor vele familieleden onze vereniging vreemd aan. Men meent dat het iets buitengewoons, ja in deze tijd zelfs iets abnormaals is, misschien eens goed voor onze grootouders, maar niet meer voor ons. Wij hebben immers zovele andere verenigingen waar men in thuis is. Er zijn zoveel verenigingen, die ons meer interesseren dan een familievereniging, die altijd met het ene been in het verleden staat.

Het heden, de toekomst, daar bekommert men zich terecht om. In onze westerse beschaving is het individu aan de familie ontgroeit en jaagt een ieder naar succes, als slachtoffer van de overbeschaving, als mens zonder rust.

Toch is onze familiezin niet zo vreemd. Wanneer we terugzien op het leven van onze voorouders en dit niet over het tijdvak van de laatste duizend jaar, maar minstens drieduizend jaar daarvoor, dan weten wij dat bij hen niet de enkeling, doch de familie, het geslacht, de grondslag vormde van de maatschappelijke structuur. Zijnde een natuurlijke en organische eenheid, was het een samenleving van rust, zonder individuele naijver, doch een gemeenschappelijk bouwen aan het familiegoed.

Niet slechts te onzent in het verleden, maar ook thans nog in China is de maatschappij, ondanks alle politieke veranderingen, gegrondvest op het familieverband. De clan-gedachte is daar geen verleden tijd geworden, doch bestaat sedert duizenden jaren steeds voort en geen omwenteling kan haar verstoren. De rust die de zonen van het "hemelse rijk" kenmerkt en hun afkeer van de westerse "beschaving" is voortgekomen uit deze "familie-maatschappij".

Ook Schotland kent nog zijn clan's. En wat zien we daar? Ook een gemoedelijke rust, die de Schot nu eenmaal onderscheidt van de andere westerse volkeren. De voorvader-verering was eens hier en is nog in China, Schotland, in het kleine Hunzeland in de Himalaja en op vele

geen plaats meer voor. En toch is het "Eert Uw vader en Uw moeder", niet alleen een gebod van Confucius in China en van de Edda in Noord-Europa, maar bovenal een **CHRISTELIJK GEBOD**.

Waar blijven wij, wanneer wij dit gebod met voeten treden? Het eert Uw vader en Uw moeder wil zeggen: **EERT HEN, DIE U HET LEVEN SCHONKEN**. Dat waren alle voorouders. Daarom eren wij ook hen, omdat wij verbonden zijn met hen en met hen die na ons komen.

Geen plaats meer voor een familievereniging bij U? Bent U dan reeds wover afgedwaald van Uw voorouders, dat U ze vergeten bent? Dat U ze vergeten wilt?

Nee, dat kunt U niet, dat zou onnatuurlijk zijn. En daarom is Uw plaats in Nijdamstra.

oooooooooooooooooooo

U I T D E P E R S I N D E 13e P A W .

Wij maken in dit nummer een aanvang met de publicatie van oude persberichten. We kunnen daarbij onze toevlucht slechts nemen tot enige bronnen, zodat het nieuws tot belangrijke en zonderlinge gebeurtenissen beperkt blijft, met daarbij eens een bericht over prijzen van loorderijen, land, levensmiddelen en andere zaken. We beginnen met het jaar 1700 en hopen dat U enige indruk krijgt hoe onze voorouders destijds het nieuws voorgezet werd.

- 1.1.1700. De Friese boter gaat merendeels naar Amsterdam en komt daar aan de markt.
- 8.2.1700. Nieuw plaacaat tegen schadelijk gevogelte.
- 22.2.1700. Jean Grandmaison door Ged. Staten van Friesl. tot "beul" benoemd.
- 11.7.1700. Mr. Jan Haijes Schingen te Sweins koopt 7 pa. greide te Peins voor 750 car.gls.
- 8.8.1700. Afzonderlijke vrede tussen Denemarken en Zweden. Denemarken treedt uit het Drievoudig-verbond. Gematigde Zweedse bezetting op Seeland.

oooooooooooooooooooo

Willen diegene die niet alle nummers van de Nijdamstra Tyngge over 1952 mochten ontvangen dit even aan mij opgeven met vermelding van de nummers die ontbreken? Mocht U dit jaar de Tyngge niet ontvangen, terwijl anderen het blad wel kregen toegezonden, dan dient U ook dit direct even door te geven.

W. Tsj. Vleer, "de Swanneblom", de Kaag, post Abbenes.

oooooooooooooooo

Dit nummer van de Nijdamstra Tyngge werd toegezonden aan alle leden van Nijdamstra, die zelfstandig wonen. Wij vertrouwen dat velen, kennis genomen hebbende van de inhoud en de plannen omtrent de verbetering zich thans ook zullen abonneren. Tevens was dit nummer het eerste mededelingenblad voor 1953. Zoals bekend zijn de kosten van een abonnement slechts f. 3.- per half jaar. Geeft U op aan het secretariaat: Robert Kochstraat 21, Leeuwarden.

DE WATERSNOOD VAN 1825 .

Wanneer men nu nog dikwijls op het platteland hoort spreken over de watervloed van 1825 (jaar en datum is men meestal vergeten) dan komt dit doordat deze overstroming de ergste is geweest gedurende de laatste drie honderd jaar. De herinnering er aan is thans nog aanwezig, zonder dat er boeken worden geraadpleegd en dit wil zeggen, dat het tientallen jaren lang het grote verhaal was, dat, met de veepest, de aardappelziekte en de cholera, de stof leverde voor menig gesprek in de huiskamer.

Wij kunnen ook nauwelijks een denkbeeld verkrijgen van hetgeen zich toen afspeeld heeft en we hechten er eigenlijk ook maar zo weinig waarde aan, want een dergelijk iets overkomt ons nu niet meer. We hebben immers onze afsluitdijk en we hebben onze waterstaatkundigen, die er voor zorgen dat zo'n ramp niet meer over ons land komt. Toch is dit, zonder ook maar enige vrees te willen aanjagen, te optimistische gesproken, daar er factoren zijn, die er op wijzen, dat misschien niet wij, maar het nageslacht opnieuw voor verrassingen kan worden geplaatst. Denkt U eens in, wanneer op Groenland door atoomenergie grote delen ijsvrij worden gemaakt of men brengt de poolkap tot ontdooiing, hetzij om militaire of economische redenen, dan zou het wel eens kunnen zijn, dat de zeespiegel aanmerkelijk sneller ging stijgen en al onze dijken en duinen weer onvoldoende werden. Zeg niet, ze zullen wel aan ons denken, want we kunnen zelfs niet de hoop koesteren, dat, wanneer het om een luchtbasis, om goud, steenkool, petroleum of uranium gaat, Amerika of Rusland ook maar een ogenblik zullen of kunnen denken aan

het lage landje bij de Noordzee, dat het enige land is, dat grotendeels beneden de zeespiegel ligt.

Doch ter zake. Wat was de oorzaak van de grote ramp, die op Vrijdag 4 Febr. 1825 het land rondom de voormalige Zuiderzee teisterde? Om een duidelijk beeld te krijgen van de waterstand der zee, ons land en andere overstromingen, die vooral tussen 800 en 1570 deze omgeving teisterden, moeten we "even" teruggaan tot het ontstaan van de "huidige" Noordzee. We moeten spreken van "huidige", want reeds vóór "onze" Noordzee was er ook een zee op vrijwel dezelfde plaats, nl. vóór de laatste ijstijd.

DE STIJGING VAN DE ZEEPIEGEL.

Het was ongeveer - 24000 (- wil zeggen: voor Christus), dat de gletschers, die tot Jutland, Sleeswijk en Mecklenburg reikten, begonnen te ontdooien. De zeespiegel van de Noordzee was toen 60 M. lager dan thans. Engeland was met Nederland verbonden. De Rijn stroomde zelfs door een deel van het huidige Engeland bij Norwich. Van - 24000 tot - 16000 heerste hier een sub-arctisch klimaat en was ons land een toendra.

steppe. Aan het einde van deze periode was de zeespiegel ong. 30 M. lager dan thans. In die tijd leefden hier de Mammoeth en de rhinoceros. Aan het einde van deze periode stierven ze uit. Tussen - 15000 en - 9000 is het de praeboreale tijd, een aanvankelijk koud landklimaat, te vergelijken met het huidige Noord-Russische en Canadese. Het werd geleidelijk warmer en de laatste tweeduizend jaar van deze periode zijn te vergelijken met ons huidige klimaat. De Noordzee bereikte in deze tijd een hoogte tot 15 M. beneden het huidige peil. In deze periode treffen we hier de eerste bewoners aan. Ook de Doggersbank in de Noordzee was bewoond. Het grootste deel van Holland en Friesland was een zeekleigebied zonder veenvorming. De zeeklei, die we thans in de Haarlemmermeerpolder, Schermer, Beemster etc. aantreffen, was toen de oppervlakte.

Tussen - 9000 en - 5000 heerste het boreaal. De temperatuur was gem. 5 gr. C. hoger dan nu en te vergelijken met die van Zuid-Frankrijk. Dan ontstaan onze binnen-dünen. De berk en de hazelnoot doen hun intrede. De zeespiegel is aan het einde van deze periode gestegen tot op 10 M. van de huidige stand. Omstreeks - 5000, - 4000 komt het Nauw van Calais tot stand. De jonge duinvorming begint en daarachter de veenvorming. Het klimaat wordt vochtiger. De winters zijn mild. De den loopt sterk terug. Linde, iep, eik en els doen dan hun intrede. Ook het Sont tussen Zweden en Denemarken komt tot stand. De periode, die toen aangebroken was, wordt het Atlanticum genoemd, want in die tijd kwamen eb en vloed uit Atlantische Oceaan ook door het Nauw van Calais tot de kusten van Vlaanderen en Friesland.

Het Atlanticum duurt tot - 3000. In deze tijd vinden we de eerste sporen van een Europese beschaving. Landbouwers, voorouders van ons, wonen van Denemarken tot de Alpen. Ook ontstaan in deze periode de Egyptische en Sumerische beschavingen. Het Atlanticum werd gevolgd door het Sub-boreaal, een landklimaat, dat

hier heerste tot ong. 350 na Chr.; daarop volgde ons huidige zeeklimaat. Omstreeks - 2000 was de Noordzee tot op 5 M. van het peil van thans gekomen. In de tijd van Christus tot op ong. 2½ M.

DE OVERSTROMINGEN VOOR 1825.

Toen 400 j.v.Chr. onze voorouders zich vestigden op de kwelders van Groningen en Friesland, het huidige kustgebied, werd dit gebied maar zelden overstroomd; dit duurde tot ong. 500 na Chr. Daarna zagen de bewoners zich genoodzaakt om op hoge terpen of wierden te gaan wonen, daar het land herhaaldelijk overstroomd werd. Gaandeweg werd dit erger, totdat omstr. 900 de dijken werden aangelegd. Tot 1600 vinden er dan ook tal van overstromingen plaats. Sommigen spreken van tienduizenden doden. Mag men de oude kloosterkronieken geloven, dan is de gehele mensheid in die eeuwen gedecimeerd. Een St. Elisabethsvloed en Altherheiligenvloed kennen we nog uit de schoolboekjes (1421 en 1570). In 1570 nam de Spaanse Stadhouders van Friesland Caspar de Robles (de "Stiennen Man"), krasse maatregelen en aan hem is het te danken dat er behoorlijke dijken werden aangelegd. Voertig jaar lang bleken deze dijken voldoende te zijn. Op 10 Jan. 1610 begaven de zeedijken het weer in de buurt van Workum. Vervolgens worden overstromingen gemeld in 1623, 1625, 1643, 1651, 1665, 1675, 1686, 1701, 1703 en Maart 1717. De vlooden waren echter plaatselijk van betekenis. De laatste vloed in deze periode was de ergste. Op 25 en 26 December van het jaar 1717 beloofde Nederland de Kerstvloed. Niet enkel hier, doch ook in Oost-Friesland hield het water duchtig huis. In O.Friesland alleen verdronken 2787 mensen.

Tussen 1717 en 1775 is er geen overstroming van betekenis geweest. Men bleek, na de laatste ervaringen, de dijken dusdanig verstrekt te hebben, dat ong. 60 jaar lang de zee geen kans kreeg. Doch juist wanneer de schildwacht inslaapt, komt de vijand. Holland ondervond dit op 15 Nov. 1775 en Friesland op 21 Nov. 1776.

Onder Friesland verstaan we in dit geval ook het land van Vollenhove en de omgeving van Kampen, daar een natuurlijke grens hier ontbreekt. Deze vloed was zeer ernstig, maar het water kwam niet zo hoog als in 1825. Uit 1775 en 1776 had men weer een les geput. De dijken werden opnieuw versterkt en zodanig, dat zij een nieuwe vloed, nog erger dan in 1776 moesten kunnen tegenhouden. Men rekende vooruit en een icder was dankbaar dat er nu nimmer meer een overstroming kon komen. Men vergiste zich echter, want de Noordzee-spiegel was tussen 1776 en 1825 met 9 c.m. gezegen en er was ook geen rekening gehouden met zeer bijzondere omstandigheden. Deze zeer bijzondere omstandigheden waren juist begin Februari 1825 aanwezig en zijn daarna nog voorgekomen in 1916, toen de dijken het hielden, doch de rivieren voor een catastrophe zorgden.

BESCHREJVING VAN DE VLOED.

De watervloed van 1825 is beschreven door Jac. van Leeuwen, Griffier van de Regtbank van Koophandel te Leeuwarden in "Geschiedkundig Tafereel van de watervloed en overstroming in de prov. Vriesland", uitgegeven in 1826 bij G.T. N. Suringer te Leeuwarden en door J. ter Pelkwijk, lid der Gcd. Staten van Overijsel "Beschrijvinge van Overijsels watersnood", uitgegeven 1826 bij Clement, de Vrie en v. Stegeren te Zwolle. Verder nog door J.C. Beijer "Gedenkboek van Neerlands Watersnooden" uitgegeven 1826 te 's Gravenhage. Niet vergeten mag worden het artikel van P.R. Gallé op blz. 763, Jrg. 35 van Tijdschrift van het Kon. Nedl. Aardr. Genootschap 1918 "De stormvloeien van 3, 4 en 5 Febr. 1825", waarin de meteorologische toestand beschreven wordt.

WAT ER AAN VOORAF GING.

1824. Het was een rustige, vredige tijd, negen jaren na de nederlaag van Napoleon, en overal was de mens doende zich een beter bestaan te verwerven. Het voorjaar was zacht en de zomer warm. Er viel te veel regen naar de zin van de

boeren, doch het gras groeide zoals het maar zelden doet. De herfst was buitengewoon zacht, meest met Z.W. winden. In September nam de depressieactiviteit, die steeds al behoorlijk was geweest, toe. Op 14 October woedde er een flinke westerstorm, die vrij veel schade aanrichtte. Een maand later, op 14 en 15 November, stuwde een N.W. storm het water hoog op. In Den Helder en Genemuiden steeg het water hoger dan ooit sedert 1776 was voorgekomen. Kamperveen ging er toen reeds onder door een dijkdoorbraak. Het water bleef abnormaal hoog en de wind west. Hoog water in de rivieren maakte dat in December langs de IJsel, Rijn, Waal en Maas de landerijen blank stonden. Doch in Januari zakten de rivieren geleidelijk. Niets wees er op dat een ramp op komst was.

De laatste dagen van Januari leek het er op dat er winter kwam. De barometer steeg tot 778 m.M. Het vreemde was echter, dat ondanks deze rug van hoge druk, het weer zoel bleef. De temperatuur was 10 à 12 gr.C., ongekend hoog onder deze omstandigheden.

Op 31 Januari veranderde het weer. De barometer daalde in Haarlem tot 771. De lucht betrok en de windstilte veranderde in een zwakke Z.O. wind. Op 1 Februari wees de barometer te Haarlem 's morgens 763 aan, 's middags 760. Het werd nog zachter bij Z.W. wind. De temperatuur steeg tot 15 gr. De lucht was betrokken en een motregen kondigde een depressie aan, die om 10 uur 's avonds passeerde. De kern hiervan trok over Noord-Nederland en Noord-Duitsland. Oldenburg had 's middags een stand van 756 m.M., zodat aangenomen kan worden dat het weer daar heel wat slechter was dan in Holland. Nadat deze depressie was gepasseerd, daalde de temperatuur geleidelijk.

DE STORM.

Op 2 Februari waaide 's morgens de wind uit N.W. De barometerstand was 766, doch om 10 uur 's avonds reeds 754. De wind ging krimpen en nam in kracht toe. De storm was op komst.

(wordt vervolgd)